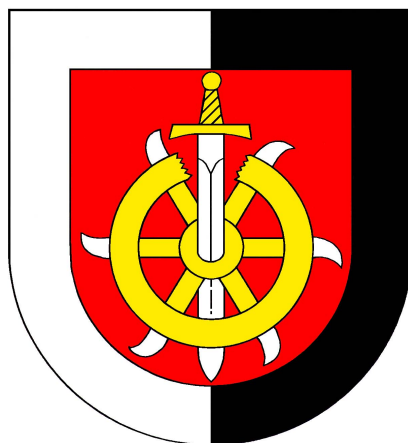

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

OBCEPRO
PROGRAM ROZVOJE OBCE

PROGRAM ROZVOJE OBCE **MERBOLTICE**

NA OBDOBÍ LET
2019 - 2026

Schváleno zastupitelstvem obce Merboltice dne 4. března 2020.

Úvod

Program rozvoje obce je základním rozvojovým dokumentem obce, zakotveným v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích.

Program rozvoje obce:

- stanovuje hlavní oblasti jejího rozvoje, formuluje možná řešení a sladuje představy obyvatel a jednotlivých subjektů o rozvoji obce
- je podkladem pro územní průmět rozvojových aktivit v územním plánu
- zvyšuje připravenost obcí k získání vnějších finančních prostředků
- je východiskem pro rozhodování orgánů obce v rozvojových záležitostech.

Program rozvoje obce Merboltice vznikl na základě jednotné metodiky Ministerstva pro místní rozvoj, vytvořené pro všechny obce v České republice, v rámci projektu Elektronická metodická podpora tvorby rozvojových dokumentů obcí (CZ.1.04/4.1.00/62.00008), který je financován Evropskou unií z Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu České republiky.

Program rozvoje obce Merboltice vznikl na základě důkladné diskuse zastupitelstva obce od listopadu 2015 do září 2019 a diskuse v rámci veřejného projednání, konaného dne 21. 9. 2019. Platnost dokumentu je 7 let, tedy do roku 2026.

Finální podoba Programu rozvoje obce byla schválena zastupitelstvem obce Merboltice dne 4. března 2020.

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 Charakteristika obce

1. Území

Obec **Merboltice** se nachází v Ústeckém kraji, v bývalém okrese Děčín a dnes náleží do obvodu obce s rozšířenou působností Děčín. Merboltice jsou původem středověkou lesní lánovou vsí s první písemnou zmínkou v roce 1352. Zástavba obce je rozložena v údolí podél Merboltického potoka, který je levobřežním přítokem řeky Ploučnice. Vesnice dosahuje délky čtyř kilometrů s převýšením kolem 150 m, střed obce leží v nadmořské výšce 400 m. Merboltice si díky šťastnému osudu uchovaly vesnický ráz nenarušený nevhodnou zástavbou a spolu s jedinečnou krajinou Českého středohoří a velkým počtem dobře dochovaných roubených zemědělských usedlostí a chalup tvoří velmi příjemné a atraktivní místo pro trvalé bydlení i rekreaci.

V Merbolticích stojí 174 domů, z toho slouží 64 k trvalému bydlení a 110 k rekreaci. Převážnou část zástavby obce tvoří domy lidové architektury, tzv. podstávkové domy, které jsou spolu s dobře dochovanou a udržovanou zemědělskou krajinou předmětem ochrany v rámci Chráněné krajinné oblasti České Středohoří (od r. 1976) a Vesnické památkové zóny Merboltice (od r. 2005). Nejcennější přírodní památkou jsou čedičové suťové pole a ledové jámy na Kamenci, které jsou součástí Přírodní rezervace Kamenná hůra od r. 1993.

Stručná historie Merboltic

Merboltice (v německém jazyce Mertendorf) jsou svým původem typickou středověkou lesní lánovou vsí, jejíž osu tvoří křivolaký tok Merboltického potoka, dříve zvaného Triebtschbach. Dodnes je možné sledovat charakteristické uspořádání plužiny (zemědělsky obdělávaných ploch), která je vymezená dlouhými lány, jež se táhnou od velkých selských usedlostí až na okolní hřebeny, které tvoří hranici katastru obce. První písemná zmínka je z roku 1352, kdy jsou Merboltice uvedeny jako „Merbotonis villa“. V roce 1357 je ve vsi poprvé zmíněn i farář, což již svědčí o existenci kostela. Počátky Merboltic souvisí s vůbec prvním stabilním osídlením této krajiny, ke kterému došlo až v rámci vrcholně středověké kolonizace ve druhé polovině 13. století. V této době byl vybudován hrad Scharfenstein (Ostrý). K panství tohoto hradu, který byl nejprve v majetku pánů z Michalovic a později Berků z Dubé, patřily Merboltice až do 16. století. Tehdy se spolu s Valkeřicemi staly součástí konojedského panství Pojetických z Pojtic, které bylo od roku 1650 v držení Jana Šporka. V polovině 17. století je v obci uvedeno 20 sedláků, 7 chalupníků a 2 domkáři.

V období od konce 17. století se konojedské panství prudce rozvíjí, a to díky aktivitám jeho majitele hraběte Františka Antonína Šporka (stavebníka východočeského Kuksu). V roce 1709 byl vystavěn nový kostel sv. Kateřiny. V průběhu 18. a 19. století utěšeně roste počet obyvatel, díky kterému se rozvíjí zemědělská a řemeslná výroba, služby a občanská činnost v různých spolcích. V roce 1925 měly Merboltice 200 domů, 875 obyvatel, tři obchody, dva řezníky, tři pekaře a jednoho cukráře. V provozu bylo pět mlýnů, dvě lisovny oleje a občerstvit jste se mohli v sedmi hostincích. Výmluvným svědectvím těchto časů jsou desítky dobře dochovaných roubených staveb, tzv. podstávkových domů. Před chátráním či demolicí po poválečném odsunu německých krajanů zachránili velkou část domů noví obyvatelé z českého vnitrozemí, ale též chalupáři. K významným stavbám v obci patří budova školy vystavěná roku 1896 a zvonice kostela sv. Kateřiny. Kostel byl bohužel na základě rozhodnutí představitelů Komunistické strany Československa v roce 1975 spolu se hřbitovem zlikvidován. V roce 2000 byl díky dobrovolné práci občanů obnoven hřbitov a následně opravena zvonice, v jejímž přízemí

byla zřízena kaple sv. Kateřiny. Kaple byla spolu s novým zvonem, pořízeným z prostředků veřejné sbírky, slavnostně vysvěcena 8. 5. 2004. Další výraznou Merboltickou stavbou je dřevěná rozhledna na Strážném vrchu vystavěná obcí v roce 2006 na místě zaniklé rozhledny. V roce 2008 uplynulo 220 let od poslední návštěvy významného státníka v Merbolticích, 13. října 1788 Merboltice navštívil a krásným pohledem z vrchu Havraní se potěšil císař Josef II.

Současnost obce

V současné době v obci žije 190 stálých obyvatel, jejich počet se však v sezóně výrazně navyšuje o chalupáře. V obci je rozšířen chov masného a mléčného dobytka, je zde i kozí farma, dále drobná řemesla výroba, služby ve stavebnictví a autodoprava. Díky aktivitě občanů se v obci pořádá mnoho společenských akcí, jakými jsou Merbotický masopust, Den otevřených podstávkových domů, který je spojen s prohlídkou nejstarších domů v obci, s ukázkou tradičních řemesel a malým trhem domácích produktů (vždy poslední květnovou sobotu a neděli), hudební festival "Merboltstock" a "Sheephall Party" (červenec, srpen), filmový festival: „Krátký film v dlouhé vesnici“ (počátek září) a Svatokateřinská pouť (vždy kolem 25. listopadu). K těmto akcím patří i další typické vesnické radovánky jako jsou letní zábavy, nebo společná zabíjačka pořádaná v Klubu přátel Merboltic, dále dětský den, kopaná a mikulášská nadílka. Patří sem i stále a příležitostně dobrovolnické práce na zkrášlení drobných památek a veřejného prostoru. V obci funguje sdružení dobrovolných hasičů, Sousedský spolek Merboltice a hospoda „Klub přátel Merboltic“.

Základní data

Popis	Hodnota	Jednotka
Počet obyvatel	205,00	počet
Celková plocha území obce	825,05	ha
Výměra orné půdy	73,58	ha
Výměra chmelnic	0,00	ha
Výměra vinic	0,00	ha
Výměra zahrad	15,31	ha
Výměra ovocných sadů	0,00	ha
Výměra trvalých travních porostů	463,36	ha
Výměra zemědělské půdy	552,25	ha
Výměra lesní půdy	184,54	ha
Výměra vodních ploch	5,58	ha
Výměra zastavěných ploch	8,46	ha
Výměra ostatních ploch	74,22	ha

Struktura využití půdy v obci Merboltice v roce 2014

Zdroj: ČSÚ

Hustota zalidnění obce je 21,21 obyv./km².

Orná půda zaujímá 8,92% plochy, lesy tvoří 22,37% plochy.

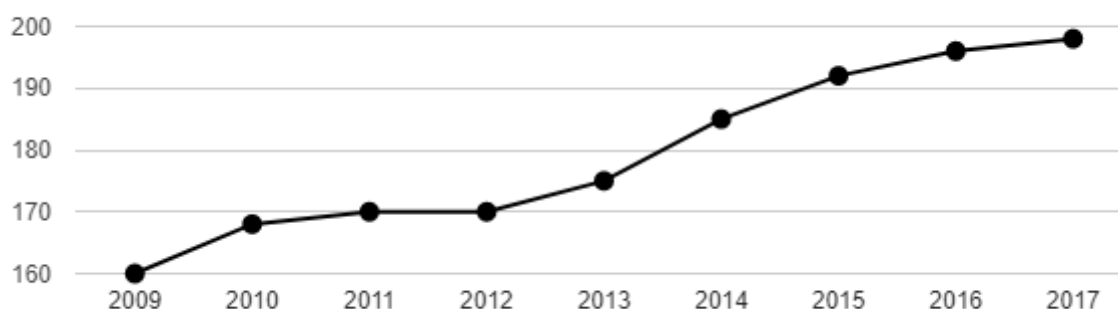
Koeficient ekologické stability vyjadřuje poměr mezi přírodně stabilními plochami (jako jsou lesy, zahrady atd.) a plochami zastavěnými či intenzivně zemědělsky obdělávanými (tzv. nestabilními). Vyšší hodnota koeficientu obecně značí příznivější stav, hodnota vyšší než 1 znamená vyváženou (stabilní) krajinu. V obci Merboltice dosahuje koeficient hodnoty 4,28 .

2. Obyvatelstvo

Díky společenským a politickým změnám po roce 1989 získaly Merboltice opět svoji samostatnost, která byla velmi důležitým předpokladem pro pozitivní rozvoj obce. Postupně se začala dařit obnova a údržba obecního majetku, soukromé podnikání i rozvoj společenských a kulturních aktivit občanů. Problémy nových poměrů se nejvíce projevovaly v 90. letech minulého století, uveďme příkladem uzavření místního pohostinství, jediné místní prodejny potravin, negativní změny v dopravní obslužnosti a vysokou nezaměstnanost.

Pozitivní vztah občanů a chalupářů k Merbolticím se ve svobodných poměrech upevnil a projevil příkladnou péčí o pěkný vzhled soukromých nemovitostí a místních kulturních památek. Od roku 1990 stabilně roste počet obyvatel a již dosahuje cca dvojnásobku tehdejšího stavu. Občané se ve spolupráci s vedením obce aktivně podílejí společenském a kulturním životě v obci, na nápravě škod a nedostatků ve vybavení obce, na obnově a údržbě veřejného prostoru a krajiny i na opravách a zpřístupnění místních kulturních a přírodních památek.

Vývoj počtu obyvatel obce Merboltice v letech 2009 - 2017

Zdroj: ČSÚ

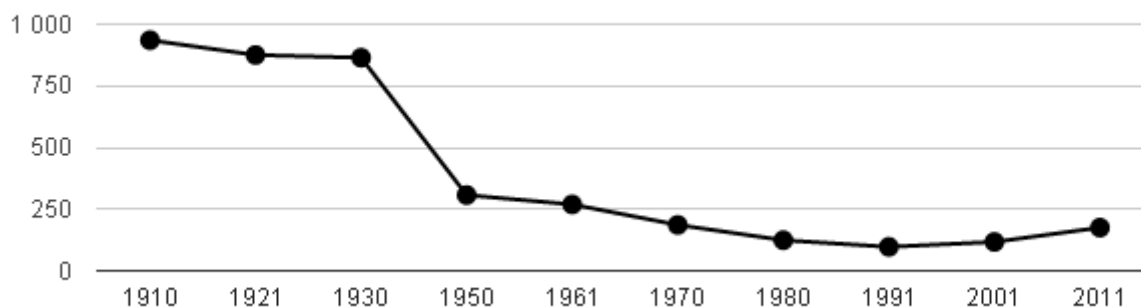
K datu 1.1.2019 má obec 205 obyvatel.

Pohyb obyvatel v obci Merboltice v roce 2018

	Absolutně	Na 1 000 obyv.
Živě narození celkem	0	
Zemřelí celkem	2	
Přirozený přírůstek	8	
Přistěhovalí celkem	14	
Vystěhovalí celkem	4	
Saldo migrace	10	
Meziroční změna počtu obyvatel	10	

Pramen: ČSÚ

Vývoj počtu obyvatel 1910-2011.

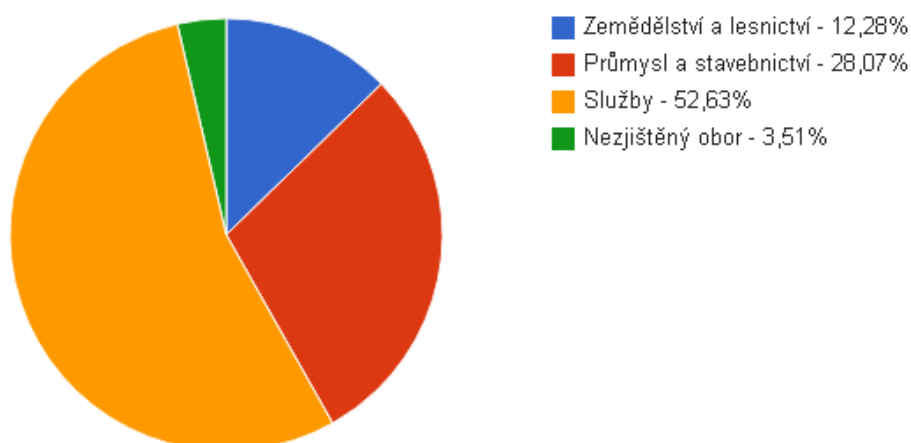

3. Hospodářství

V obci je rozšířena zemědělská výroba a to plně v režimu ekologického zemědělství, jedná se chov masného a mléčného skotu a ovcí. Kromě zemědělství je v obci zastoupena kovovýroba, dřevozpracující výroba, stavební činnosti a další drobná řemesla. Ze služeb zastoupených v obci jsou to služby ve stavebnictví a nákladní autodoprava.

Pro nedostatek pracovních příležitostí přímo v obci je pro řadu obyvatel obce nutné za prací dojíždět do větších center, což je možné pouze individuální dopravou, veřejné dopravní spojení je nevyhovující.

Nezaměstnanost v obci dosahovala několik let rekordních hodnot a to v rámci celé České republiky - téměř 50 %. V roce 2006 klesla na 25 %, v roce 2007 je nezaměstnanost 19 %, na začátku roku 2011 byla nezaměstnanost znovu téměř 50%, v průběhu roku se snížila a k datu 30.9.2011 měla hodnotu 21,43%. Průběžně klesala, současně, v říjnu 2015, je v obci 12 uchazečů o zaměstnání, což je nezaměstnanost 9,3 %.

Struktura podnikatelských subjektů podle odvětví v obci Merboltice v roce 2014

Základní data pro rok 2014

Počet podnik. subjektů - Zemědělství, lesnictví, rybářství 8,00 počet

Počet podnik. subjektů - Těžba a dobývání 0,00 počet

Počet podnik. subjektů - Zpracovatelský průmysl 11,00 počet

Počet podnik. subjektů - Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného 1,00 počet

Počet podnik. subjektů - Zásobování vodou; činnosti související s odp. vodami, odpa 0,00 počet

Počet podnik. subjektů - Stavebnictví 3,00 počet

Počet podnik. subjektů - Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozid 9,00 počet

Počet podnik. subjektů - Doprava a skladování 2,00 počet

Počet podnik. subjektů - Ubytování, stravování a pohostinství 9,00 počet

Počet podnik. subjektů - Informační a komunikační činnosti 2,00 počet

Počet podnik. subjektů - Peněžnictví a pojišťovnictví 0,00 počet

Počet podnik. subjektů - Činnosti v oblasti nemovitostí 0,00 počet

Počet podnik. subjektů - Profesní, vědecké a technické činnosti 6,00 počet

Počet podnik. subjektů - Administrativní a podpůrné činnosti 0,00 počet

Počet podnik. subjektů - Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení 2,00 počet

Počet podnik. subjektů - Vzdělávání 0,00 počet

Počet podnik. subjektů - Zdravotní a sociální péče 0,00 počet

Počet podnik. subjektů - Kulturní, zábavní a rekreační činnosti 0,00 počet

Počet podnik. subjektů - Ostatní činnosti 5,00 počet

Počet podnik. subjektů - Činn.domác. jako zaměstnavatelů,činn.dom.produk.výr.a služ 0,00 počet

Počet podnik. subjektů - Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů 0,00 počet

Počet podnik. subjektů - Nezařazeno 2,00 počet

Počet podnik. subjektů bez zaměstnanců 11,00 počet

Počet podnik. subjektů s 1-9 zaměstnanci 6,00 počet

Počet podnik. subjektů s 10 - 19 zaměstnanci 1,00 počet

Počet podnik. subjektů s 20 - 49 zaměstnanci 0,00 počet
Počet podnik. subjektů s 50 - 99 zaměstnanci 0,00 počet
Počet podnik. subjektů s 100 - 249 zaměstnanci 0,00 počet
Počet podnik. subjektů s 250 - 499 zaměstnanci 0,00 počet
Počet podnik. subjektů s 500 - 999 zaměstnanci 0,00 počet
Počet podnik. subjektů s 1000 - 2499 zaměstnanci 0,00 počet
Počet podnik. subjektů s 2500 a více zaměstnanci 0,00 počet
Počet podnik. subjektů - Nezjištěno 42,00 počet
Počet ekonomicky aktivních osob 87,00 počet
Počet uchazečů o zaměstnání 19,00 počet
Počet osob zaměstnaných v zemědělství 9,00 počet
Počet osob zaměstnaných v průmyslu 26,00 počet
Počet osob zaměstnaných ve stavebnictví 2,00 počet
Počet osob zaměstnaných ve službách 22,00 počet

4. Infrastruktura

1/ Dopravní obslužnost

Obec Merboltice má relativně dobrou polohu vzhledem k dostupnosti pracovních příležitostí a služeb ve větších městských centrech ovšem pouze individuální dopravou (Česká Lípa, Děčín, Ústí nad Labem, Litoměřice do 35 minut).

Veřejná dopravní obslužnost je trvale nedostatečná, pouze základní a je zajištěna nízkým počtem autobusových linek. Veřejná dopravní obslužnost zahrnuje pouze nezbytné a základní možnosti dojíždění do školky, školy k lékaři a na nákup do Verneřic. Vyloučeno je tak užití veřejné dopravy k pravidelnému dojíždění za prací, kulturou a o víkendu není z Merboltic dopravní spojení žádné.

2/ Místní komunikace

Síť místních komunikací, většina z těch, které jsou využívány jsou částečně rekonstruovány.

3/ Zásobování obce pitnou vodou

Obec provozuje na cca 1/2 obce vlastní vodojem a vodovodní řád, ten vznikl v tzv. akci „Z“. Není zanesen v katastru a ani fyzicky se přesně neví, kudy vede. V roce 2015 proběhla částečná rekonstrukce vstupů do prameniště a do vodojemu, kvalita vody je pravidelně monitorována. Obci byl také převeden pozemek pod vodojemem, prameništěm a pozemek pro přístupovou komunikaci k vodovodu.

4/ Odpadní vody

V obci není zřízena kanalizace. Většina odpadní vody je vypouštěna přímo z jednotlivých septiků do Merboltického potoka, je zde několik domovních ČOV, každoročně přibývají nové.

5/ Mobilní komunikace a internet

Mobilní síť na území obce provozují spol. T-mobile a Vodafone. Ostatní operátoři jsou dostupní pouze ve vyšších částech katastru. Internet je poskytován jako mobilní internet od společnosti T-mobile a to od 1.1. 2016 již v uspokojivé kvalitě technologií LTE. Pevný internet ADSL – se vzdálenou ústřednou ve Verneřicích, je kapacitně i rychlostí připojení nedostačující vzhledem k vysoké poptávce po kvalitním, spolehlivém a rychlém internetovém připojení.

6/ Zásobování obce elektrickou energií

Zastaralá elektrická infrastruktura spol. ČEZ, přináší časté výpadky proudu a není ku prospěchu celkového vzhledu obce. ČEZ připravuje kompletní rekonstrukci elektrifikace obce.

5. Vybavenost obce

V majetku obce je budova obecního úřadu, kde jsou kromě zázemí pro vedení obce i tři obecní byty a kde je též provozována obecní knihovna s veřejným internetem. Obec vlastní a udržuje fotbalové hřiště, kde pořádá pravidelné příležitostně sportovní a kulturní akce. Obec vlastní také hřbitov částečně obnovený merboltickými občany v letech 1999-2000.

K vybavenosti obce patří i soukromé provozovny, které jsou pro trvale udržitelný rozvoj obce nepostradatelné. Je to především Hospoda, tedy Klub Přátel Merboltic v č.p. 134. K vybavenosti obce výrazně přispělo i zprovoznění první ubytovací kapacity v obci, kterou je Pension U Zlaté Svině, č.p. 30, hojně využívaný turisty, účastníky truhlářských kurzů místní firmy Cesta dřeva a návštěvníky místních kulturních akcí.

Historická zvonice

Dominantou obce je historická zvonice při bývalém kostele sv. Kateřiny, která je kulturní památkou v majetku obce. Kostel byl bohužel pro absolutní nezájem funkcionářů komunistického režimu v roce 1975 zlikvidován odstřelem a to spolu se hřbitovem. V roce 1997 byla za přispění Ústeckého kraje zvonice částečně opravena. V letech 1999-2000 byl občanů obnoven místní hřbitov a v roce 2004 byl ve zvonici slavnostně osazen první zvon sv. Kateřina pořízený z veřejné sbírky mezi občany. V letech 2013 a 2014 byla dokončena obnova fasády zvonice a okolních terasních zdí. V roce 2014 došlo k slavnostnímu svěcení a osazení nových zvonů sv. Josef a Panna Maria za přítomnosti mnoha obyvatel a vážených hostů, mimo jiné i litoměřického biskupa Mons. Jana Baxanta a místních rodáků ze Spolkové republiky Německo. Zvony byly pořízeny z veřejné sbírky mezi občany a chalupáři, s příspěvkem původních německých obyvatel Merboltic a z prostředků Česko-německého fondu budoucnosti. Pořízení nových zvonů bylo společným projektem obce Merboltice, místních rodáků ze SRN, Římskokatolické farnosti Merboltice a Sousedského spolku Merboltice.

Zvonice je veřejně přístupná každou neděli v poledne, kdy je zde pravidelné zvonění, které zajišťují zastupitelé obce. V přízemí zvonice je zřízena kaple sv. Kateřiny, kde Římskokatolická farnost Merboltice ve spolupráci s obcí pořádají každoroční pouť. V interiéru zvonice je malá výstava věnovaná zlikvidovanému kostelu sv. Kateřiny. Zvonice a její okolí je vzorně udržováno a příležitostně využíváno jako prostor pro veřejná setkání u příležitosti masopustu, nebo při venkovních bohoslužbách v rámci pravidelných návštěv bývalých občanů Merboltice ze Spolkové republiky Německo.

Rozhledna na Strážném Vrchu

Strážný Vrch (Hutberg, občas nazývaný též Klobouk) 601 m n. m., se stal turistickým cílem již v roce 1886. Tehdy merboltičtí občané vybudovali na podnět místního učitele Josefa Böhma novou a dobře schůdnou cestu na vrchol a 20. června 1886 velkolepě oslavili otevření tohoto nového vyhlídkového místa. Od té doby uchvacuje Strážný vrch návštěvníky svým překvapivým panoramatickým výhledem. Je možné vidět Krkonoše, Jizerské a Lužické hory, Ještědský hřbet, Česko - Saské Švýcarsko, Labské pískovce s Děčínským Sněžníkem, blízkou Bukovou horu a další vrcholy Českého středohoří (Velké Sedlo, Milešovka). Na jihu je vidět Říp a dále vrcholy Kokořínska a Českého ráje.

Pro velký zájem návštěvníků byla členy merboltické sekce Horského spolku pro České Švýcarsko vystavěna roku 1888 na Strážném vrchu chata. Roku 1893 byla postavena nová chata, a to již v režii spolku „Volné sdružení přátel přírody v Merbolticích“. Velkou zásluhu měl tehdy pan Josef Rösler, hospodář z č.p. 141 a majitel Strážného vrchu. Na sklonku 19. století založili merboltičtí tradici tzv. Hutbergfestu, lidového svátku, který byl hojně navštěvován a vyhledáván i lidmi z širokého okolí. Za krásnou vyhlídkou nelákal jen festival, ale také malá restaurace s pravidelným nedělním a letním provozem. V roce 1896 se již zmíněný spolek přátel přírody postaral také o propagaci Strážného a Merboltic a to vydáním knížky: Strážný vrch u Merboltic a jeho okolí (Der Hutberg bei Mertendorf und dessen Umgebung).

Pozoruhodné úsilí opěťované velkou návštěvností Strážného vrchu vyústilo v rozhodnutí postavit rozhlednu. První dřevěnou rozhlednu vystavěli členové spolku přátel přírody v roce 1901 a téhož roku slavnostně otevřeli 5. června. Stavbu finančně zajistil Johann Rösler a na počest jeho milé ženy byla pojmenována jako Mariina věž. V poválečných letech byla dřevěná rozhledna již dosti zchátralá, a tak se členové spolku přátel přírody rozhodli postavit rozhlednu novou. Se stavbou bylo započato v roce 1924 a již v roce 1925 byla na svatodušní svátky zpřístupněna veřejnosti nová 10 m vysoká kamenná rozhledna. Významně byl tehdy rozšířen i hostinec, ke kterému byla přistavěna krytá kuželková dráha. Rozhledna s restaurací se stala mimořádně oblíbeným výletním místem. Po druhé světové válce se ovšem nepodařilo navázat na tradici společenského života na Strážném vrchu, hostinec byl zrušen, rozhledna chátrala a na počátku 60. let 20. století již byla v kritickém stavu. Dílo zkázy dokonala noční bouře, stalo se tak pravděpodobně 17. listopadu 1963. Tehdy se mohutná stavba zřítíla a na dlouhou dobu zůstalo krásné vyhlídkové místo zapomenuto. S nápadem vystavět na Strážném novou rozhlednu přišli merboltičtí občané v roce 1999. Tento nápad se ujal a vybudování rozhledny se stalo jednou z priorit vedení obce. V roce 2000 byla zahájena přípravná činnost a s tím přišly i různé peripetie, po jejichž překonání byla nová dřevěná rozhledna 18. listopadu 2006 slavnostně otevřena.

Lidová architektura

Půvabným a stále živým svědectvím předešlých století jsou četné a dobře dochované dřevěné stavby, tzv. podstávkové domy a další památky, například kamenné mostky, Boží muka či kamenné meze. V Merbolticích se dochovalo přibližně 15 velkých dřevěných zemědělských usedlostí a dalších 70 dřevěných chalup menších hospodářů a řemeslníků. Mezi pozoruhodné stavby patří také devět zděných klasicistních, či novějších statků a asi deset architektonicky zajímavých zděných domků z přelomu 19. a 20. století. Typické stavení má trojdílnou dispozici (roubenou světnici, zděnou síň a zděný, klenutý chlív). Světnicovou část obklopuje podstávka. Podstávkou nazýváme konstrukci nesoucí roubené stěny patra a střechu. Je tvořena svislými stojkami s šikmými pásky a trémovým překladem, často v bohatě vyřezávaném zdobném provedení. Ozdobnou řezbou byly opatřeny též pavlače a štíty. Nejstarší domy pochází již z konce 18. století. Vedle obytných domů patří mezi pozoruhodné objekty též četné dochované stodoly, špýchary, kolny a v neposlední řadě též kamenné klenuté mostky. Merboltice byly díky mimořádně dochovanému souboru lidové architektury prohlášeny roku 2005 Vesnickou památkovou zónou.

Vývoj bytové výstavby v obci Merboltice v období 2009 - 2014

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet dokončených bytů	0	0	0	0	2	1
Počet dokončených bytů v přepočtu na 1000 obyvatel	0,00	0,00	0,00	0,00	11,43	5,41
Počet dokončených bytů v přepočtu na 1000 obyvatel v kraji	1,30	1,31	1,50	1,54	1,13	0,90
Počet dokončených bytů v přepočtu na 1000 obyvatel v ČR	3,68	3,48	2,76	2,75	2,40	2,27

Pramen: ČSÚ

Domovní a bytový fond v obci Merboltice dle SLDB 2011

Počet domů	148
Počet obydlených domů	63
Podíl obydlených domů	42,57%
Podíl obydlených domů v ČR	83,40%
Počet rodinných domů	60
Podíl rodinných domů	40,54%
Podíl rodinných domů v ČR	72,18%
Podíl bytových domácností vybavených počítačem a připojením na internet	40,91%
Podíl bytových domácností vybavených počítačem a připojením na internet v ČR	53,00%

Pramen: ČSÚ

Školy a jejich kapacita v obci Merboltice v roce 2018

	Počet škol	Počet žáků
Mateřské školy	0	0
Základní školy	0	0
Střední školy	0	0

Zdravotnická zařízení v obci Merboltice v roce 2018

Počet ordinací praktického lékaře	0
Počet ordinací praktického lékaře pro děti a dorost	0
Počet ordinací stomatologa	0
Počet ordinací gynekologa	0
Počet ordinací specialisty	0
Počet nemocnic	0
Počet lůžek v nemocnicích	0
Počet lékáren	0

Vybraná zařízení sociálních služeb v obci Merboltice a jejich kapacita v roce 2018

	Počet	Kapacita
Domovy pro seniory	0	
Dom s pečovatelskou službou (počet bytů)	0	
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	0	

Pramen: ČSÚ

6. Životní prostředí

Základem pro dlouhodobě udržitelný rozvoj obce Merboltice je:

- zachování místní samosprávy
- dobudování potřebné infrastruktury a její efektivní údržba
- zajištění opatření vedoucích ke snížení rizika stále častějších výkyvů počasí v podobě extrémního sucha a lokálních povodní
- podpora aktivit občanské společnosti a kvalitního občanského soužití
- péče o kvalitu života v obci a životního prostředí v okolní krajině
- podpora šetrného turistického ruchu a místních podniků

7. Správa obce

Díky společenským a politickým změnám po roce 1989 získaly Merboltice opět svoji samostatnost, která byla velmi důležitým předpokladem pro pozitivní rozvoj obce. Dosud nebyla v Merbolticích zažita nějaká větší krize v komunální politice a zájem občanů o podíl ve vedení obce je v každých komunálních volbách uspokojivý. Od roku 1990 do současnosti kandidovali do zastupitelstva obce pouze nezávislí kandidáti.

Obec je součástí Sdružení obce Benešovska, územně spadá do oblasti Místní akční skupiny (MAS) Labské Skály, se kterou spolupracuje, obec je členem SMO (Svaz měst a obcí). Dále obec úzce spolupracuje se Sousedským spolkem Merboltice a Římskokatolickou farností Merboltice.

Vývoj rozpočtového hospodaření obce Merboltice v letech 2009 - 2018 (v tis. Kč)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Daňové příjmy	1 538	1 674	1 835	1 929	2 004	2 384	2 280	2 685	2 848	3 148
Nedaňové příjmy	488	319	151	157	294	429	326	240	309	584

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kapitálové příjmy	44	41	1	41	0	300	90	1	0	2
Neinvestiční přijaté dotace	616	2 285	1 719	517	753	748	525	485	431	446
Investiční přijaté dotace	292	20	20	0	100	0	0	0	0	445
Příjmy	2 977	4 339	3 726	2 645	3 151	3 862	3 222	3 411	3 590	4 624
Běžné výdaje	2 761	4 489	3 681	2 201	2 427	2 525	2 068	2 387	2 328	2 667
Kapitálové výdaje	0	20	0	0	0	903	44	211	918	21
Výdaje celkem	2 761	4 510	3 681	2 201	2 427	3 428	2 112	2 598	3 247	2 688
Saldo příjmů a výdajů	216	-171	45	444	724	434	1 110	814	342	1 936
Podíl kapitálových výdajů	0,00%	0,45%	0,00%	0,00%	0,00%	26,34%	2,08%	8,11%		0,78%
Podíl běžných výdajů na celkových příjmech	92,75%	103,46%	98,80%	83,21%	77,02%	65,39%	64,18%	69,98%		57,68%

Vývoj rozpočtového hospodaření v obci Merboltice v letech 2009 - 2018 (v tis. Kč)

Zdroj: ČSÚ

A.2 Východiska pro návrhovou část

Merboltice jsou přívětivým místem pro trvalé bydlení, rekreaci, šetrnou turistiku, drobné podnikání, řemeslnou výrobu a ekologické zemědělství. Díky mnoha faktorům a šťastnému osudu si Merboltice uchovaly autentickou vesnickou podobu, kterou spoluvytváří dobře udržované domy lidové architektury, drobné památky, půvab kulturní krajiny Českého středohoří a vřelý a pozitivní vztah občanů k místu svého domova.

Velkou a pozitivní roli v rozvoji obce sehrály také společenské a politické změny po roce 1989 a získaná samostatnost, která byla předpokladem pro úspěšný rozvoj obce a její obnovu. Mezi pozitivní změny patří především vzhled obce, který je tradičně prioritou vedení obce a všech obyvatel. Velkou proměnou prošlo též místní zemědělství, které je důležitým faktorem ovlivňující vzhled a kvalitu místní kulturní krajiny. Jednoznačně pozitivní, v celorepublikovém měřítku až unikátní, je demografický vývoj obce spojený s trvalým růstem počtu obyvatel, který postupně dosahuje dvojnásobku stavu k roku 1989.

Přes tato pozitiva zůstávají v obci dlouhodobé a obtížně řešitelné problémy, které naráží na různé limity. Z výše předložené analýzy, ale i z dlouhodobého přání, připomínek a stížností řady obyvatel vyplývá, že největším problémem je zásobování pitnou vodou.

SWOT analýza

Silné stránky

- **Silná spolupráce obce s jinými subjekty**

Spolupráce s okolními obcemi, Sousedským spolkem Merboltice, MAS Labské Skály, Klubem přátel Merboltic, Římskokatolickou farností Merboltice a rodáky ze SRN.

- **Ekologické zemědělství**

Zemědělská výroba je v obci plně v režimu ekologického zemědělství.

- **Vesnická památková zóna Merboltice**

Vesnická památková zóna Merboltice zaručuje trvale udržitelný stav památkového fondu a zachování charakteristického vzhledu vesnice.

- **CHKO České Středohoří**

Plošná ochrana v rámci CHKO je zárukou kvalitního a udržitelného životního prostředí obce a zvyšuje její atraktivitu pro bydlení, rekreaci a turismus.

- **Aktivita obce a občanů**

Obec i občané mají zájem o obnovu, údržbu a rozvoj vybavenosti obce a na obnově a zpřístupnění kulturních a přírodních památek.

- **Zvonice, rozhledna**

Obec má v majetku obě dominy a řádně o ně pečuje.

- **Obnova místních komunikací**

Aktivní přístup vedení obce k získávání dotačních prostředků na postupnou obnovu místních komunikací.

- **Turistické trasy v obci**

Kvalitní značení místních turistických tras na Kamenec a Strážný Vrch a jejich napojení republikovou sítí tras Klubu Českých Turistů.

- **Obecní vodovod**

Obnovený vodojem a vyčištěné a opravené prameniště místního vodovodu, na pozemcích převedených do vlastnictví obce (2015) a stabilně bezproblémový chod chlorovacího zařízení. Vytvoření vodohospodářského plánu obce a osazení všech odběrných míst vodoměry, drobné rekonstrukce vodovodního řádu, zhotovení vrtu jako budoucího zdroje pro spodní část obce.

- **Politika zaměstnanosti obce**

Aktivní politika zaměstnanosti vedení obce ve spolupráci s Úřadem práce Děčín – zaměstnávání osob na Veřejně prospěšné práce.

- **Místní služby**

Část služeb je dostupná přímo v obci (stavební činnost, truhlářství, tesařství, kovovýroba, autodoprava, výroba skleníků, zimních zahrad a altánů).

- **Místní výroba potravin**

Část zemědělské produkce lze koupit přímo od výrobců v obci (kravské mléko, kozí sýry).

- **Podnikání**

Řada lidí v obci je zaměstnána jako osoby samostatně výdělečně činné. V obci je rozšířené podnikání na principu rodinných firem, které přirozeným způsobem pozitivně posiluje vazbu a zodpovědnost k obci a jejímu okolí napříč generacemi.

- **Vlastní samospráva - samostatnost obce**

Samostatnost obce a její nezávislá samospráva.

- **Kvalita života**

Obec a její okolí je přívětivým místem pro trvalé bydlení, rekreaci, šetrnou turistiku, drobné podnikání, řemeslnou výrobu a ekologické zemědělství.

- **Růst obyvatel**

Stabilní růst obyvatel, včetně růstu počtu narozených občanů.

- **Pozitivní vazba k obci**

Pozitivní vztah občanů k obci a dobře rozvíjící se občanská společnost.

- **Sousedské vztahy**

Převážně dobré sousedské soužití.

- **Aktivita občanů**

Vysoká a aktivní účast občanů na bohatém společenském a kulturním životě v obci.

Slabé stránky

- **Nákladná infrastruktura**

Rozvolněná (řidká) zástavba v rozsáhlém území = vyšší náklady na budování a údržbu infrastruktury (místní komunikace a inženýrské sítě).

- **Nedostatek pitné vody pro domácnosti bez obecního vodovodu**

Nedostatečné pokrytí pitnou vodou (vodovod jen pro cca polovinu obce). Lokální zdroje pro ostatní domácnosti jsou často nevyhovující a nedostatečné.

- **Špatný stav vodovodu**

Špatný technický stav vodovodního řádu, který byl dlouhodobě bez údržby.

- **Špatný stav komunikací**

Nevyhovující technický a částečně i majetkový stav místních komunikací (některé obslužné komunikace pro nemovitosti nejsou v majetku obce).

- **Nerozvinutý potenciál turistického ruchu**

Nedostatečně rozvinutý potenciál šetrného turistického ruchu je překážkou pro tvorbu nových pracovních příležitostí.

- **Nedostatek pracovních příležitostí**

Nedostatek pracovních příležitostí přímo v obci, za prací je nutné dojíždět individuálně = vyšší náklady pro zaměstnané mimo obec.

- **Nedostatek pracovních sil**

Nedostatek (kvalifikovaných a kvalitních) pracovních sil pro místní zemědělskou výrobu a stavebnictví.

- **Špatná dopravní obslužnost veřejnou dopravou.**

Nedostatečná frekvence autobusového spojení obce s okolím.

- **Špatné odpadové hospodářství**

Absence kanalizace a domácích čistíren odpadních vod.

- **Chybějící komunikace v katastru**

Nevyhovující pozemkový, majetkový i technický stav komunikací spojující obec s katastry okolních obcí.

- **Bezpečnost silničního provozu**

V obci jsou rizikové úseky nepřehledných zatáček, kde jsou chodci ohroženi silničním provozem.

- **Špatný technický stav elektrického vedení v obci**

Výpadky el. energie, nevzhledné vedení vysokého napětí poškozuje vzhled obce.

- **Řevnivost**

Občas přetrvává u některých občanů tendence dělit lidi na "starousedlíky" a na „přespolňáky“ (nově příchozí a sezónní obyvatelé).

- **Nedostatek požární vody**

Nedostatek vody potřebné pro potřeby hašení požárů.

- **Absence obecního prostoru**

Obec nedisponuje místem pro veřejná setkání a pořádání příležitostných společenských akcí.

- **Absence obecního parku, dětského hřiště, turistických informací o obci**

Obec nemá zázemí pro pasivní odpočinek, dětské hřiště a informační tabule s místními informacemi a odpočinkové zázemí pro turisty.

- **Havarijní stav požární nádrže**

Bývalá požární nádrž v centru obce je v havarijním a životu nebezpečném stavu.

- **Absence prostor pro JSDHO**

Obec postrádá vlastní nemovitost pro zázemí a garáže jednotky sboru dobrovolných hasičů obce.

- **Absence zdroje jímání vody v případě požáru v obci**

- **Absence možnosti parkování v obci**

V obci je nedostatečná kapacita odstavných ploch pro automobily během společenských, kulturních a sportovních akcí a pro turisty.

- **Většina služeb je mimo obec**

Do školky, školy, k lékaři a za nákupy je třeba dojíždět.

- **Nedostatek pitné vody**

Nefunkční a zanedbané zdroje pitné vody.

- **Špatné hospodaření s vodou v krajině**

Zanedbané hospodaření s povrchovou vodou, nefunkční rybníky a nádrže.

- **Černé skládky**

Ekologická zátěž z dob minulých v podobě černých skládek v obci.

Příležitosti

- **Rozsáhlá struktura řemesel**

Vzhledem k rozmanitosti profesí a řemesel v obci se nabízí možnost využití místních řemeslníků a tím podpořit zaměstnanost v obci.

- **Komplexní pozemkové úpravy**

Od roku 2016 jsou v obci Merboltice řešeny Komplexní pozemkové úpravy, které jsou příležitostí k racionálnímu vlastnickému hospodaření, ke zlepšení životního prostředí a k vybudování řady společných zařízení jako jsou polní a lesní cesty sloužící ke zpřístupnění pozemků a dalších opatření, které napomohlo vrátit zemědělské krajině dřívější rozmanitost a ekologickou stabilitu.

- **Turistický ruch**

Vzhledem k rostoucí turistické návštěvnosti obce a vzniku 1. ubytovacích kapacit příležitost dále rozvíjet služby a zázemí pro turisty, např. občerstvení. Poskytování dosud chybějících služeb může vytvořit pracovní příležitosti v obci.

Hrozby

- **Vylidňování**

Z důvodu absence základních služeb, infrastruktury a pracovních příležitostí může docházet k odstěhování zejména mladých lidí.

- **Povodně**

V posledních letech se obec několikrát potýkala s problémy způsobenými přívalovými srážkami a rychle tajícím sněhem.

- **Pitná voda**

Nedostatek pitné vody vlivem nedostatečné infrastruktury a sucha.

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 Strategická vize

Základem pro dlouhodobě udržitelný rozvoj obce Merboltice je:

- zachování místní samosprávy
- dobudování potřebné infrastruktury a její efektivní údržba
- zajištění opatření vedoucích ke snížení rizika stále častějších výkyvů počasí v podobě extrémního sucha a lokálních povodní
- podpora aktivit občanské společnosti a kvalitního občanského soužití
- péče o kvalitu života v obci a životního prostředí v okolní krajině
- podpora místních podniků i šetrného turistického ruchu

B.2 Cíle, opatření a aktivity

Vysoká důležitost

Střední důležitost

Nízká důležitost

Cíl : „Technická infrastruktura obce Merboltice“

Zlepšení a rozvinutí technické infrastruktury obce a její dlouhodobá udržitelnost.

Opatření : „PLÁN FINANCOVÁNÍ A REALIZACE OBNOVY VODOHOSPODÁŘSKÉHO MAJETKU“ Zadání a vypracování plánu 2. kvartál 2016, projednání a schválení plánu zastupitelstvem obce 3. kvartál 2016. Realizováno 2016.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Opatření : „Rekonstrukce stávajícího vodovodu“ Obnova současné vodovodní infrastruktury. Investice do stávajícího vodohospodářského majetku obce, obnova vedení a osazení odběrných míst vodoměry. Realizace 2015-2016.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Opatření : „Realizace nového zdroje pitné vody na posílení stávajícího vodovodního řádu“ Zhotovení nového vrtu, kapacitně dostačujícího pro pokrytí zbývajících částí obce vodovodem. Realizace vrtu za pomoci prostředků Ministerstva životního prostředí provedena v roce 2018. Osazení vrtu vodojemem a jeho napojení na stávající vodovodní řád je plánováno realizovat v roce 2020. Je hotový projekt, je vydáno stavební povolení a je zažádáno o dotaci z národních zdrojů. 4 mil. Kč	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
↑ „Realizace osazení vrtu vodojemem a jeho napojení na stávající spodní část vodovodního řádu.“	2020 - 2020	starosta obce, zastupitelstvo obce	0	Vlastní + externí
Opatření : „Realizace nového vodovodního řádu pro dolní část obce“ Zhotovení projektu nového vodovodní sítě, která pokryje dolní část obce, která není dosud na obecní vodovod napojena.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
↑ „Projektová dokumentace vodovodního řádu v dolní části obce“	2020 - 2022	starosta obce, zastupitelstvo obce		Vlastní + externí

Opatření : „Celková rekonstrukce veřejného osvětlení“ Tato akce bude realizována v návaznosti na rekonstrukci vedení kabelů elektro nízkého napětí, které budou v převážné části uloženy do země.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Opatření : „Hospodaření s odpadními vodami“ Hledání alternativ pro výrazné zlepšení v oblasti nakládání s odpadními vodami (individuální a skupinové čistírny odpadních vod, kořenové čistírny atp.)	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Opatření : „Rekonstrukce stávajícího vodovodu v horní části obce“ Kompletní rekonstrukce a rozšíření stávajícího funkčního vodovodu v horní části obce.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování

Cíl : „Dopravní infrastruktura obce Merboltice“

Opatření : „Údržba a obnova místních komunikací“ Trvalé investování finančních prostředků do údržby a obnovy místních komunikací z obecních a externích zdrojů.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Opatření : „Výstavba nových páteřních komunikací v katastru obce Merboltice“ Výstavba a obnova historických komunikací, které obec Merboltice spojují s okolními obcemi. Jde o realizace cest a dalších veřejných zařízení (stromořadí, propustky, suché poldry apod.), které budou provedeny v rámci Komplexních pozemkových úprav obce Merboltice, do kterých se obec zapojila v roce 2016.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Opatření : „Veřejná doprava“ Obec Merboltice bude stále usilovat o zlepšení veřejné dopravní obslužnosti autobusovou dopravou.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Opatření : „Navýšení kapacit pro parkování v obci“ Navýšení kapacit pro parkování v obci pro občany a návštěvníky obce.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování

Cíl : „Péče o kvalitu prostředí obce Merboltice a krajinu regionu“

Opatření : „Projekt náves - veřejný prostor obce Merboltice“ Revitalizace veřejného prostoru v místě bývalé požární nádrže a jeho přeměna v klidovou a rekreační zónu s přírodním jezírkem s možností koupání, altánem pro setkání občanů a informačním panelem pro turisty. Veřejné projednání využití prostoru proběhlo v roce 2014, byla vypracována studie a následně zhotovena projektová dokumentace. Vydání stavebního povolení předpokládáno na přelom roku 2019 a 2020. Realizace bude uskutečněna v závislosti na vyhledání a získání externích finančních zdrojů.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
 „Realizace stavební části projektu Náves - veřejný prostor obce Merboltice“	2020 - 2022	starosta obce, zastupitelstvo obce		Vlastní + externí
Opatření : „Péče o obecní majetek a veřejný prostor“ Pokračování v trendu dobré péče o obecní majetek, hezký vzhled obce o veřejný prostor. Podpora soukromých a spolkových iniciativ v oblasti péče o životní prostředí, veřejný prostor a krajinu.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
Opatření : „Veřejný prostor pro občanská setkání a společenský život“ Cílem opatření je zajistit do budoucna vyhovující víceúčelové prostory a zázemí pro pořádání kulturních a sportovních akcí.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování

Cíl : „Občanský, spolkový a kulturní život v Merbolticích“

Opatření : „Podpora spolkové a kulturní činnosti“ Obec vítá a podporuje různorodé společenské, kulturní, spolkové a sportovní aktivity.	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
---	---------	-------------	----------------------	----------------------

B.3 Podpora realizace programu

Program rozvoje obce Merboltice ukazuje základní směr rozvoje obce v daném období. Dokument obsahuje opatření, potažmo aktivity, pomocí jejichž realizace bude tohoto směru, resp. strategické vize obce, dosaženo. Zpracovaný dokument bude sloužit k rozvoji obce, případně pomáhat obci při čerpání dotací.

Způsob realizace PRO

Zpracováním a schválením dokumentu plánovací a rozvojové aktivity obce nekončí, nýbrž začínají. V této fázi je nutné stanovit postup realizace a monitorování celého rozvoje obce. Realizace dokumentu bude uskutečňována pomocí konkrétních projektů, které budou naplňovat jednotlivé aktivity, potažmo opatření. Tím bude dosaženo naplnění stanovených programových cílů a v konečném důsledku také strategické vize.

Monitoring realizace PRO

Monitorovací zprávy o průběhu období realizace PRO budou po projednání zastupitelstvem obce zveřejněny na webu obce.

Způsob aktualizace PRO

Program rozvoje obce je živým dokumentem, mění se jak prostředí v obci, tak vnější podmínky mimo obec. Dokument je nutné revidovat, případně měnit, již v průběhu jeho realizace, a to jako reakci na závažnou změnu vnějších podmínek, naplnění části PRO, potřebu stanovení nových cílů, apod.

Aktualizace PRO a jeho změny budou schváleny zastupitelstvem obce spolu se schvalováním rozpočtu a rozpočtového výhledu obce. Aktualizovaný PRO bude též zveřejněn na internetových stránkách obce.

Způsob financování PRO

Základním zdrojem financování rozvojových aktivit jsou vlastní zdroje obce. V případě možnosti budou využity také prostředky z veřejných rozpočtů (kraj, ČR, fondy EU, OP). Obec bude usilovat o zapojení také soukromého a neziskového sektoru. Informace o možnostech finančních zdrojů budou upřesňovány v průběhu realizace PRO. Aktivity PRO budou realizovány v úzké vazbě na rozpočet obce, přednostně by měly být realizovány akce, které se podílí na naplňování stanovených cílů PRO.

Přílohy

1. [Zásobník projektů obce Merboltice stav k 12_2019 final.pdf](http://www.obcepro.cz/attachments/documents/2671575748433.pdf)
(www.obcepro.cz/attachments/documents/2671575748433.pdf)